

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

351

Vragen van het lid **Akerboom** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *het niet opvolgen van de aanbevelingen van de OvV om stalbranden terug te dringen* (ingezonden 18 oktober 2023).

Antwoord van Minister **Adema** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 6 november 2023).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de reactie van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) over de opvolging van de aanbevelingen uit het rapport «Stalbranden», waaruit blijkt dat de aanpak van stalbranden stagneert?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe vindt u zelf dat de aanpak van stalbranden vordert sinds het alarmerende rapport van de OvV uit 2021?²

Antwoord 2

Het rapport van de OvV uit 2021 was de aanleiding om de aanpak van stalbranden fundamenteel anders te gaan doen. De aanpak werd voorheen door de sector vormgegeven met een faciliterende rol van de overheid. Op basis van het rapport is besloten om de overheid een leidende rol te geven in de aanpak van stalbranden³.

Ik deel de urgentie van de OvV om snel stappen te zetten om stalbranden en daarmee het aantal dodelijke dierlijke slachtoffers te verminderen. Iedere stalbrand is verschrikkelijk en is er één te veel. Het doel is en blijft om zoals eerder aan de Kamer is gemeld vanaf 2026 een halvering van het aantal stalbranden te realiseren (ten opzichte van 2020).

Om dat doel te kunnen bereiken heb ik prioriteit gegeven aan maatregelen die preventief werken en is de afgelopen periode gewerkt aan regelgeving

¹ Onderzoeksraad voor Veiligheid, reactie op opvolging aanbevelingen rapport stalbranden dd 11 oktober 2023 (https://www.onderzoeksraad.nl/nl/media/attachment/2023/10/11/reactie_onderzoeksraad_op_opvolging_aanbevelingen_rapport_stalbranden.pdf).

² Onderzoeksraad voor Veiligheid, rapport stalbranden dd 24 maart 2021 (<https://www.onderzoeksraad.nl/nl/media/attachment/2021/3/24/stalbranden.pdf>).

³ Kamerstuk 35 925 XIV, nr. 7.

waarmee een jaarlijkse visuele keuring met educatief karakter én een drie- of vijfjaarlijkse keuring van de elektra en zonnestroominstallatie (indien aanwezig) voor alle veehouderijen verplicht wordt. Om te komen tot goed uitvoerbare en effectieve regelgeving is een zorgvuldig proces nodig. Dit kost tijd. Een concept van de regelgeving voor de verplichte keuringen is recent geconsulteerd en dit wordt momenteel getoetst op handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Ik streef er naar om de nieuwe regelgeving, die bovengenoemde keuringen verplicht gaat stellen, eind 2023 bij de Tweede Kamer voor te hangen met als doel deze in 2024 in werking te laten treden.

Daarnaast voert Wageningen University & Research (WUR) onderzoek uit naar of en zo ja, hoe de door de OvV geadviseerde verplichte brandcompartimentering van de technische ruimte voor alle bestaande stallen vorm kan krijgen, en naar manieren om de overlevingskans van dieren bij brand te vergroten. Bij nieuwe regelgeving moeten effecten goed in beeld gebracht worden en de proportionaliteit ervan worden onderbouwd. Dat had de OvV niet dusdanig gedaan bij alle aanbevelingen en daarom is het nader onderzoek door de WUR nodig om de aanbevelingen goed om te kunnen zetten in concrete, goed onderbouwde maatregelen.

Ik ben nog in afwachting van dit rapport. Dat verwacht ik ergens komende weken. Op basis van dat onderzoek zal ik andere aanbevelingen van de OvV verder uitwerken in concrete maatregelen en streef ik er naar de Kamer daarover voor het kerstreces te informeren. Ik heb dus de nodige stappen gezet om uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de OvV.

Vraag 3

Kunt u herinneren dat uw ambtsvoorganger naar aanleiding van dat rapport schreef de «volle verantwoordelijkheid» te nemen voor het terugdringen van het aantal stalbranden en het aantal dodelijke dierlijke slachtoffers?⁴

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Onderschrijft u de stelling van de OvV dat de aanbevelingen om stalbranden aan te pakken grotendeels niet zijn opgevolgd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Als de OvV met deze stelling bedoelt dat alle aanbevelingen al volledig uitgevoerd zijn en alle geadviseerde regelgeving al van kracht is, dan klopt de stelling. De aanbevelingen zijn echter, afhankelijk van de aanbeveling, in verschillende stadia van uitvoering. In die zin onderschrijf ik deze stelling van de OvV niet. Alle aanbevelingen zijn namelijk opgepakt, waarbij elke aanbeveling een eigen aanpak kent.

Vraag 5

Onderschrijft u de stelling van de OvV dat nog steeds niet duidelijk is of met de huidige inspanningen het aantal stalbranden en het aantal dodelijke dierlijke slachtoffers gaat afnemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ik onderschrijf deze stelling van de OvV niet. De OvV geeft zelf aan in het rapport «Stalbranden» uit 2021, dat de meeste dierlijke slachtoffers vallen bij branden die zijn veroorzaakt door defecte apparaten en kortsluiting, voor zover de oorzaak bekend is⁵. Daarnaast blijkt uit het onderzoeksrapport «Stalbrandpreventie» uit 2018 van het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) dat driekwart van de stalbranden die door een technische oorzaak zijn ontstaan voorkomen kunnen worden door elektrakeuringen⁶. Ik ga er van uit dat de aangekondigde verplichte keuringen een belangrijke rol spelen in het voorkomen van stalbranden en daarmee vermindering van het aantal

⁴ Bijlage bij Kamerstuk 35 925 XIV, nr. 7; 2021D37680.

⁵ Onderzoeksraad voor Veiligheid, rapport stalbranden d.d. 24 maart 2021 (<https://www.onderzoeksraad.nl/nl/media/attachment/2021/3/24/stalbranden.pdf>).

⁶ Economisch Instituut voor de Bouw, rapport Stalbrandpreventie d.d. december 2018 (https://www.eib.nl/pdf/Preventie%20branden%20bij%20bestaande%20stallen_web.pdf).

stalbranden. Daarom geef ik prioriteit aan het regelen van deze preventieve maatregelen.

Vraag 6

Vindt u dat u de volle verantwoordelijkheid heeft genomen voor het terugdringen van stalbranden?

Antwoord 6

Ja, zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2 is op basis van het OvV-rapport besloten om de overheid een leidende rol te geven in de aanpak van stalbranden. Waarbij ik de regie neem in de aangekondigde aangescherpte aanpak van stalbranden. Daarnaast geef ik uitvoering aan de aanbevelingen van de OvV die aan de rijksoverheid gericht zijn. Een deel van de aanbevelingen van de OvV zijn gericht aan andere partijen, namelijk LTO Nederland, het Verbond van Verzekeraars en het Veiligheidsberaad. De opvolging van deze aanbevelingen behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van voornoemde partijen. Ik heb deze partijen wel gevraagd of ze kunnen aangeven wat nog nodig is om een extra stap te zetten met betrekking tot deze aanbevelingen. Als zij aangeven iets nodig te hebben om de aanbevelingen die aan hen gericht zijn goed uit te kunnen voeren, zal ik kijken of ik daar in kan ondersteunen.

Vraag 7

Waarom heeft u nog geen opvolging gegeven aan de aanbeveling van de OvV om compartimentering van de technische ruimte van bestaande stallen te verplichten? Wanneer gaat u dit wel doen?

Antwoord 7

Ik moet beleid en regelgeving goed onderbouwen. Dit houdt onder andere in dat ik eerst de effectiviteit van de compartimentering van de technische ruimte van bestaande stallen en de impact op de sector van deze maatregel in kaart moet brengen. De OvV heeft dat in haar onderzoek niet in die mate die nodig is voor de regelgeving gedaan. Bepaalde aanbevelingen van de OvV vroegen echt nog om nader onderzoek door de WUR om ze goed om te kunnen zetten in concrete, goed onderbouwde maatregelen. Zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 2 ben ik nog in afwachting van de resultaten van dit onderzoek. Deze verwacht ik ergens de komende weken. Op basis van dat onderzoek zal ik andere aanbevelingen van de OvV verder uitwerken in concrete maatregelen en streef ik er naar de Kamer daarover voor het kerstreces te informeren.

Vraag 8

Waarom heeft u nog geen opvolging gegeven aan de aanbeveling van de OvV om te komen met een maximumnorm voor het aantal dieren per brandcompartiment? Wanneer gaat u dit wel doen?

Antwoord 8

Deze maatregel hangt deels samen met de minimale oppervlakenormen voor dieren, en is zoals eerder aangekondigd onderdeel van andere lopende trajecten zoals het convenant dierwaardige veehouderij en de Nederlandse inzet voor de herziening van de nieuwe Europese regelgeving⁷.

Vraag 9

Waarom heeft u nog geen opvolging gegeven aan de aanbeveling van de OvV om te voorkomen dat wettelijke eisen op andere beleidsterreinen tot gevolg hebben dat de brandveiligheid voor dieren vermindert? Wanneer gaat u dit wel doen?

Antwoord 9

Ik heb opvolging gegeven aan deze aanbeveling. Ik heb de WUR namelijk de opdracht gegeven om in hun onderzoek ook in kaart te brengen welke bestaande wet- en regelgeving impact kan hebben op de brandveiligheid van

⁷ Kamerstuk 28 286, nr. 1293.

stallen. Zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 2 streef ik ernaar de Kamer voor het kerstreces over de uitkomsten van dit onderzoek te informeren.

Vraag 10

Waarom heeft u nog geen opvolging gegeven aan de aanbeveling van de OvV om in kaart te brengen welke technologische innovaties en bedrijfsmatige ontwikkelingen de stalbrandveiligheid kunnen verslechteren en te zorgen voor passende beheersmaatregelen? Wanneer gaat u dit wel doen?

Antwoord 10

Ik heb op verschillende manieren opvolging aan deze aanbeveling gegeven. Ik heb de WUR gevraagd in hun onderzoek ook in kaart te brengen welke technologische innovaties en ontwikkelingen invloed kunnen hebben op de stalbrandveiligheid. Aan deze hand van deze resultaten wil ik maatregelen verkennen, rekening houdend met andere opgaven waar de veehouderij ook voor staat. Ik ben daarnaast in overleg met LTO en het Verbond voor Verzekeraars, aan wie de aanbeveling tevens is gericht, om te kijken welke eisen innovaties en ontwikkelingen stimuleren die brandveiligheid kunnen verslechteren.

Verder heb ik, zoals eerder gemeld aan de Kamer, het verbeteren van dierenwelzijn en brandveiligheid als harde voorwaarden gesteld om in aanmerking te komen voor de innovatiemodule van de Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv), conform de motie van het lid Futselaar⁸. Daarnaast heb ik de WUR gevraagd in de voorbereiding van een nieuwe openstelling van de Sbv-investeringsmodule bij de inventarisatie van mogelijk subsidiabele technieken ook te kijken naar eventuele mitigerende maatregelen bij toepassing van bepaalde nageschakelde technieken⁹. Bij deze inventarisatie is ook het aspect brandveiligheid meegenomen. Verder heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) op verzoek van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat¹⁰ de aanvraagprocedure en beoordeling van emissiearme stalsystemen aangepast, zodat er standaard aandacht is voor veiligheid, waaronder brandveiligheid, bij techniekontwikkeling en de beoordeling ervan.

Vraag 11

Hoe reageert u op de zorgen van de OvV over of het educatieve onderdeel van de voorgenomen jaarlijkse elektrakeuring wel voldoende gaat bijdragen aan veiligheidsmanagement?

Antwoord 11

Zoals eerder aangekondigd ga ik een jaarlijkse brandveiligheidskeuring voor alle veehouderijen verplichten. De keuring heeft naast het wegnemen van de belangrijkste brandveiligheidsrisico's ook als doel de bewustwording met betrekking tot brandveiligheidsrisico's op desbetreffende veehouderijlocatie te bevorderen¹¹. Hierbij staat een verbetering van het brandveiligheidsmanagement op de veehouderijen centraal. Tijdens de brandveiligheidskeuring dient de keurder de bevindingen van de keuring op de betreffende veehouderijlocatie met de veehouder bespreken. Er is in het ontwerp voor deze vorm gekozen om recht te doen aan de diversiteit van stallen en mogelijke brandrisico's op de veehouderijlocaties, om maatwerk te kunnen leveren, en om op deze manier de bewustwording en gedragsverandering zo veel mogelijk te bevorderen. Deze keuze is gebaseerd op een aanbeveling van de OvV welke ziet op het aansluiten van de eisen bij de schaal van de onderneming, de mate van technologisering en de risico's die zich kunnen voordoen. De jaarlijkse brandveiligheidskeuring geef ik samen met betrokken partijen vorm. Ik heb als onderdeel hiervan RVO gevraagd een gedragsonderzoek onder veehouders uit te voeren. Dit onderzoek heeft als doel inzicht te krijgen in hoe de keuring zo vormgegeven kan worden dat het zowel bewustwording als gedragsverandering stimuleert en daarmee leidt tot verbetering van het

⁸ Kamerstuk 28 286, nr. 1162.

⁹ Kamerstuk 29 383, nr. 386.

¹⁰ Kamerstuk 29 383, nr. 359.

¹¹ Kamerstuk 28 286, nr. 1261.

brandveiligheidsmanagement. Daarnaast heb ik LTO gevraagd blijvend aandacht te besteden aan de voorlichting van veehouders over stalbrandveiligheid.

Vraag 12

Hoe reageert u op de zorgen van de OvV over dat de aanbeveling voor het maximaal aantal dieren per compartiment niet wordt opgevolgd?

Antwoord 12

Zie mijn antwoord op vraag 8 hoe deze aanbeveling wordt opgevolgd.

Vraag 13

Wanneer worden de resultaten van het onderzoek van Wageningen University & Research verwacht? Bent u voornemens de maatregelen uit dit onderzoek zo snel mogelijk toe te passen, zoals wordt geadviseerd door de OvV?

Antwoord 13

Zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 2 verwacht ik de resultaten van het WUR-onderzoek ergens de komende weken te ontvangen. Op basis van dat onderzoek zal ik aanbevelingen van de OvV verder uitwerken in concrete maatregelen en streef ik er naar de Kamer daarover voor het kerstreces te informeren. Ik ben voornemens om deze maatregelen zo snel mogelijk toe te passen.

Vraag 14

Op welke manieren gaat u de aanpak van stalbranden versnellen nu blijkt dat het aantal dodelijke dierlijke slachtoffers niet afneemt?

Antwoord 14

Ik deel de urgentie van de OvV om snel stappen te zetten om stalbranden en daarmee het aantal dodelijke dierlijke slachtoffers te verminderen. Iedere stalbrand is verschrikkelijk en is er één te veel. Het is helaas zo dat er geen maatregelen te nemen zijn die het aantal stalbranden op korte termijn sterk doen afnemen. De belangrijkste preventieve maatregel die daar effect op gaat hebben zijn de keuringen. Ik zet me er dan ook voor in deze zo snel mogelijk in werking te laten treden.

Vraag 15

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 15

Ja.